



HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 8. marts 2021

Sagen er behandlet for lukkede døre. Det er forbudt offentligt at gengive, hvad der er foregået i retsmødet, og at offentliggøre navn, stilling eller bopæl eller på anden måde identiteten på nogen af de personer, der er nævnt i sagen.

Sag BS-41118/2020-HJR
(1. afdeling)

M
(advokat Lars Buurgaard Sørensen, beskikket)

og

F
(advokat Michael Alstrup Kristensen, beskikket)

mod

Ankestyrelsen
(advokat Paw Fruerlund)

Yderligere part:

B
(advokat Susan Sørensen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Hjørring den 9. januar 2020 (BS-38770/2019-HJO) og af Vestre Landsrets 10. afdeling den 23. juni 2020 (BS-1675/2020-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Michael Reklings, Lars Apostoli, Anne Louise Bormann og Ole Hasselgaard.

Påstande

Appellanterne, M og F, har begge nedlagt påstand om, at Ankestyrelsens afgørelse af 7. august 2019 om bortadoption uden samtykke af appellanternes søn, B, ophæves.

Indstævnte, Ankestyrelsen, har påstået stadfæstelse.

Barnet, B, har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Det er oplyst, at M den 9. januar 2020 ansøgte om samvær efter forældreansvarslovens § 20 a, og at Familieretshuset efterfølgende har sendt sagen til Familieretten i X-by, hvor den er berammet til hovedforhandling den 21. april 2021.

Retsgrundlag

Adoptionslovens § 32 a

Adoptionslovens § 32 a blev indsat ved lov nr. 497 af 1. maj 2019 om ændring af adoptionsloven, lov om social service og forskellige andre love. Bestemmelsen er sålydende:

”§ 32 a. Når Ankestyrelsen har truffet afgørelse efter § 10 om, at et barn skal adopteres efter § 9, stk. 1-3, placeres barnet hos den ansøger med godkendelse som adoptant, der er udvalgt af Adoptionsnævnet til at adoptere barnet. Den midlertidige placering ophører, når Ankestyrelsen meddeler bevilling til adoption efter § 1, 2. pkt., eller retten afsiger dom om, at Ankestyrelsens afgørelse om adoption ophæves, og ankefristen herfor er udløbet.

Stk. 2. Under den midlertidige placering har ansøgeren forældremyndigheden over barnet efter § 7 a, stk. 5, i forældreansvarsloven og forsørgelsespligten over for barnet.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om midlertidig placering efter stk. 1.”

I de almindelige bemærkninger er anført bl.a. (Folketingstidende 2018-2019, tillæg A, lovforslag nr. L 155, s. 8-9):

”2. Lovforslagets hovedpunkter

...

2.2. Barnets hjem, mens sagen behandles i domstolssystemet

...

2.2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Ankestyrelsens principafgørelse 16-17 og afskaffelsen af kommunens mulighed for konkret at godkende plejefamilier til at have et bestemt barn i pleje medfører, at barnet i praksis i alle tilfælde, hvor det ikke er barnets plejefamilie, der ansøger om at adoptere barnet, vil være placeret hos en midlertidig plejefamilie eller på et opholdssted under sagens behandling.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager om adoption uden samtykke, der er rejst efter den 1. oktober 2015, og hvor der er udstedt en bevilling senest den 25. oktober 2018, har været cirka 1 år og 5 måneder fra børn og unge-udvalget afgav sin indstilling til meddelelse af adoptionsbevilling. Den længste sagsbehandlingstid overstiger 1 år og 9 måneder. Hvis der ses isoleret på sagsbehandlingstiden i domstolssystemet har byrettens gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager rejst efter den 1. oktober 2015, og hvor dommen er afsagt senest den 25. oktober 2018, været cirka 4½ måned med en længstetid på cirka 6½ måned. For landsretten er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager rejst efter den 1. oktober 2015, og hvor dommen er afsagt senest den 25. oktober 2018, næsten 8 måneder med en længstetid på næsten 1 år.

I Ankestyrelsens rapport om adoption uden samtykke, der er omtalt ovenfor i punkt 2.1.2., peges der på, at en af grundene til, at kommunerne ikke vælger at anvende muligheden for at rejse en sag om adoption uden samtykke, uanset at dette ville være bedst for det konkrete barn, er det lange og komplicerede sagsforløb, hvor barnet er sat i en venteposition imens. Kommunerne kan således være fagligt i tvivl om, hvorvidt den bedste løsning for barnet er et flere år langt forløb med henblik på adoption uden samtykke, hvor barnet under sagens behandling er anbragt midlertidigt hos en plejefamilie, eller at barnet anbringes efter serviceloven med henblik på at være hos plejefamilien i en længere årrække. Ankestyrelsen peger endvidere i rapporten på, at det er en barriere, at der er uklarhed om, hvornår i forløbet henholdsvis serviceloven og adoptionsloven finder anvendelse. Kommunerne er således bl.a. i tvivl om, hvornår barnet kan flyttes fra den midlertidige plejefamilie til den kommende adoptivfamilie.

Det er ministeriets opfattelse, at ovennævnte barrierer bør fjernes, og at intentionerne i lovændringen fra 2015 bør gennemføres med henblik på at skabe stabilitet og kontinuitet i barnets opvækst. Ministeriet finder, at dette bør sikres ved, at barnet flyttes til den kommende adoptivfamilie, når Ankestyrelsen har truffet endelig administrativ afgørelse om, at barnet skal adopteres uden samtykke. Dette skal ses i tæt sammenhæng

med, at alle domme, hvor behandlingen i domstolssystemet er afsluttet, i perioden siden lovændringen i 2015 har opretholdt den administrative afgørelse om, at barnet skal adopteres uden samtykke. Henset til at Ankestyrelsen i næsten en tredjedel af sagerne om adoption uden samtykke i perioden fra den 1. oktober 2015 til den 25. oktober 2018 har truffet afgørelse om afvisning eller hjemvisning af den af børn og unge-udvalget forelagte sag om adoption uden samtykke, finder ministeriet derimod ikke, at barnet bør placeres i den kommende adoptivfamilie, før end Ankestyrelsen har truffet afgørelse.

Ministeriet finder, at der henset til, at der er tale om barnets kommende adoptivfamilie, bør etableres en særskilt hjemmel til den midlertidige placering i adoptionsloven, således at der ikke er tale om en anbringelse efter serviceloven, men derimod en forløber for adoptionen. Ministeriet finder bl.a. under hensyn til sagsbehandlingstiden i domstolssystemet, at den kommende adoptivfamilie under den midlertidige placering bør have forældremyndigheden over barnet, således at de kan etablere et almindeligt familieliv med f.eks. udlandsferier, og hvor de kommende adoptivforældre kan træffe de for barnet nødvendige beslutninger om bl.a. daginstitution og skole.

Der vil være en usikkerhed for den kommende adoptivfamilie og for barnet forbundet med den midlertidige placering, da der endnu ikke er truffet endelig afgørelse i domstolssystemet. Da domstolsbehandlingen ikke i sager rejst efter lovændringen i 2015 er endt med ophævelse af den administrative afgørelse om adoption uden samtykke, er det dog ministeriets opfattelse, at denne usikkerhed opvejes af muligheden for, at barnet kan knytte bånd til adoptivfamilien og få en tryk og stabil hverdag hos en familie, som ønsker barnet. For så vidt angår barnet, er det endvidere af betydning, at barnet, såfremt barnet ikke er hos den kommende adoptivfamilie, vil være anbragt hos en midlertidig plejefamilie eller på et anbringelsessted under sagens behandling for domstolene. Såfremt domstolene ophæver den administrative afgørelse om adoption uden samtykke skal den midlertidige placering ophøre, men ministeriet finder, at det bør være muligt, at barnet forbliver hos familien i en anbringelse efter serviceloven, hvor familien er netværksplejefamilie.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at barnet i sager om adoption uden samtykke efter § 9, stk. 1-3, dvs. i sager, hvor barnet ikke adopteres af sin plejefamilie, placeres hos den kommende adoptivfamilie, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om, at barnet bortadopteres uden samtykke, og Adoptionsnævnet har foretaget matchningen mellem barn og adoptionsansøgere efter § 65

i bekendtgørelse nr. 1863 af 23. december 2015 om adoption (adoption-bekendtgørelsen). Den midlertidige placering foreslås hjemlet i adoptionsloven, hvorved barnets anbringelse efter serviceloven og dermed anvendelsen af servicelovens regler ophører, når barnet placeres hos adoptivfamilien.

Den midlertidige placering medfører ikke et familieskifte, men det foreslås, at den kommende adoptivfamilie under den midlertidige placering har forældremyndigheden over barnet, og at familien har ret til fravær efter barselsloven i forbindelse med modtagelsen af barnet på samme vilkår, som hvis der var tale om en adoption.

Det foreslås videre, at den midlertidige placering ophører, når der er truffet endelig afgørelse i domstolssystemet. Såfremt den administrative afgørelse opretholdes, hvad der erfaringsmæssigt vil være tilfældet i stort set alle sager, vil den midlertidige placering blive afløst af adoptionen af barnet, hvorved barnets familieskifte gennemføres. Hvis den administrative afgørelse ophæves, foreslås det med henblik på at sikre stabilitet og kontinuitet i barnets liv, at barnet kan forblive hos familien i en anbringelse efter serviceloven, hvor familien godkendes som netværksplejefamilie.”

I bemærkningerne vedrørende § 32 a er anført bl.a. (Folketingstidende 2018-2019, tillæg A, lovforslag nr. L 155, s. 17-19):

”Til § 1

...

Til nr. 14

...

Den midlertidige placering er ikke en anbringelse efter serviceloven, og den kommende adoptivfamilie er ikke under den midlertidige placering at betragte som en plejefamilie. Anbringelsen af barnet efter serviceloven ophører på det tidspunkt, hvor barnet placeres midlertidigt hos den kommende adoptivfamilie. Dette tidspunkt anses at indtræffe, når Ankestyrelsen har truffet afgørelsen om, at barnet skal adopteres uden samtykke, og Adoptionsnævnet har foretaget matchningen mellem barn og adoptionsansøger efter § 65 i adoptionsbekendtgørelsen. Servicelovens regler om bl.a. personrettet tilsyn og krav om socialtilsynets godkendelse af anbringelsesstedet finder således ikke anvendelse fra dette tidspunkt. Beskyttelsen af barnet varetages ved, at der er tale om familier, der er godkendt som adoptanter, og at Adoptionsnævnet har skønnet, at netop denne familie er bedst egnet til at adoptere det

konkrete barn. Da der ikke er tale om en anbringelse efter serviceloven, har den kommende adoptivfamilie endvidere ret til, at deres anonymitet i forhold til de biologiske forældre opretholdes under den midlertidige placering.

Da der ikke er tale om en anbringelse efter serviceloven, og den kommende adoptivfamilie ikke er en plejefamilie efter serviceloven, har familien ikke ret til vederlag eller honorar fra kommunen. Det foreslås derimod med lovforslagets § 6, at en kommende adoptivfamilie, som modtager et barn i midlertidig placering efter § 32 a, stk. 1, 1. pkt., ligestilles med adoptivfamilier i relation til ret til fravær efter barselslovgivningen.

At servicelovens regler ikke finder anvendelse har endvidere som konsekvens, at såfremt der er fastsat samvær mellem barnet og dets biologiske forældre efter § 71 i serviceloven, vil dette bortfalde på det tidspunkt, hvor barnet placeres midlertidigt hos den kommende adoptivfamilie, dvs. når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om, at barnet skal adopteres uden samtykke, og Adoptionsnævnet har foretaget matchningen mellem barn og adoptionsansøger efter § 65 i adoptionsbekendtgørelsen. Efter den i lovforslagets § 4, nr. 2, foreslåede § 20 a, stk. 2, i forældreansvarsloven kan Familieretshuset i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsætte samvær eller anden kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge.

...

Den foreslåede bestemmelse om midlertidig placering er begrundet i behovet for at skabe en tryk og stabil opvækst for børn, der adopteres uden samtykke. Sagsbehandlingstiden hos domstolene, når en afgørelse om adoption uden samtykke indbringes, er ofte meget lang og kan være op imod to år. Efter gældende ret skal barnet under sagens behandling hos domstolene forblive placeret efter serviceloven på det hidtidige anbringelsessted, hvilket ofte er en midlertidig plejefamilie. Barnet fastholdes dermed i en uhensigtsmæssig venteposition, og starten på tilknytningen til adoptivfamilien udskydes. Sidstnævnte har særligt betydning for spædbørn, der adopteres uden samtykke, idet en sagsbehandlingstid hos domstolene på op imod to år, betyder forskellen på, at barnet kan starte tilknytningen til adoptivfamilien, når barnet er tre måneder gammelt, eller når barnet er to år gammelt. Ovennævnte skal særligt ses i lyset af, at samtlige sager om adoption uden samtykke, der er rejst siden den seneste lovændring trådte i kraft den 1. oktober 2015, og hvor domstolsbehandlingen er afsluttet pr. 25. oktober 2018, er endt med, at den administrative afgørelse om adoption uden samtykke er opretholdt, og barnet dermed er adopteret uden samtykke."

Forældreansvarslovens § 20 a

Forældreansvarslovens § 20 a fik sin nuværende ordlyd ved samme lovændring i 2019 (lov nr. 497 af 1. maj 2019). Bestemmelsen er sålydende:

"§ 20 a. Er barnet adopteret, kan der efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsættes samvær eller anden form for kontakt med disse, navnlig hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden form for kontakt med den, som anmoder om fastsættelse af samvær m.v.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også ved midlertidig placering efter § 32 a i adoptionsloven."

I forarbejderne til bestemmelsen er anført bl.a. (betænkning afgivet af Social-, Indenrigs-, og Børneudvalget den 4. april 2019 over forslag til lov om ændring af adoptionsloven, lov om social service og forskellige andre love (Folketings-tidende 2018-2019, tillæg B, lovforslag nr. L 155, s. 2-3)):

"4. Ændringsforslag med bemærkninger

...

Bemærkninger

...

Til nr. 2

...

Bestemmelsen i § 20 a, stk. 1, blev indsat i forældreansvarsloven ved lov nr. 494 af 12. juni 2009. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at adgangen til at fastsætte samvær med barnet er begrænset til de helt særlige tilfælde, hvor en konkret vurdering af barnets bedste efter forældreansvarslovens § 4 fører til, at det vurderes som vigtigt for barnet at kunne bevare kontakten til forældrene, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3198. Det var således hensigten med § 20 a i forældreansvarsloven, at der kunne fastsættes samvær og anden form for kontakt mellem et adopteret barn og barnets oprindelige slægt, hvis det var bedst for barnet. Det var samtidig vurderingen, at samvær og anden form for kontakt kun ville være bedst for barnet i helt særlige tilfælde. Ved en fejl er denne vurdering kommet til at fremgå af bestemmelsen i § 20 a, uanset at der ikke ligger en særskilt begrænsning i begrebet helt særlige tilfælde. Med ændringsforslaget rettes denne fejl. Desuden er præciseringen af bestemmelsens ordlyd en opfølgning på en dom fra

Højesteret, jf. Højesterets dom af 4. februar 2019 i sag 140/2018 og 144/2018, og i overensstemmelse med praksis.

Ændringsforslaget medfører ikke i øvrigt ændringer af bestemmelsen i § 20 a, stk. 1, i forældreansvarsloven. Der vil herefter kunne fastsættes samvær eller anden form for kontakt mellem det adopterede barn og barnets oprindelige slægt efter § 20 a, stk. 1, hvis det er til barnets bedste, jf. § 4, 1. pkt., i forældreansvarsloven. Familieretshuset og familieretten vil skulle have fokus på, at afgørelsen skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold, jf. § 4, 2. pkt., i forældreansvarsloven. Herudover vil der være en formodning om, at det ikke er bedst for barnet, at der fastsættes samvær eller anden form for kontakt, hvis den oprindelige slægtning er dømt for visse former for alvorlig personfarlig kriminalitet, jf. lov nr. 202 af 5. marts 2019, som træder i kraft den 1. april 2019.

I vurderingen af barnets bedste vil der skulle anlægges en helhedsvurdering af barnets samlede situation både på kort og lang sigt. Barnets bedste vil have betydning for såvel vurderingen af, om der skal fastsættes samvær eller anden form for kontakt, som fastsættelsen af vilkår og hyppighed af eventuelt samvær eller anden kontakt. Det centrale i vurderingen af barnets bedste vil være barnets ret til samvær eller anden form for kontakt, hvis det er bedst for barnet, ikke de oprindelige slægtinges ret.

Det vil i vurderingen af barnets bedste skulle indgå, at barnet står i en særlig situation efter en adoption, hvor der skal skabes tilknytning mellem barnet og adoptivfamilien, og hvor barnets behov for en stabil og sammenhængende dagligdag skal kunne opfyldes. Ligeledes vil de bagvedliggende årsager til, at der er truffet afgørelse om adoption uden samtykke, herunder manglende forældreevne, naturligt skulle indgå i vurderingen."

Praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Som gengivet i retsgrundlaget i Højesterets dom af 4. februar 2019 (UfR 2019.1565) har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i en række sager taget stilling til, om adoption uden samtykke er forenelig med Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Efterfølgende har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols Storkammer afsagt dom den 10. september 2019 i sagen *Strand Lobben m.fl. mod Norge* (sag nr. 37283/13). Her var moderen og barnet efter fødslen blevet placeret på en familieinstitution, men barnet blev tvangsfjernet efter ca. 3 uger, idet moderen efter

institutionens opfattelse ikke var i stand til at varetage omsorgen for barnet. Moderen fik efterfølgende samvær 6 gange 2 timer om året. Samværet blev senere udvidet, men da det forløb dårligt, fandt myndighederne, at samværet var til skade for barnet. Da barnet var ca. 3 år, blev der truffet beslutning om, at plejeforældrene skulle adoptere barnet. Menneskerettighedsdomstolens Storkammer fandt, at der forelå en krænkelse af artikel 8. I dommen udtaler flertallet bl.a.:

"4. The Court's considerations

(a) General principles

...

209. As regards replacing a foster home arrangement with a more far-reaching measure such as deprivation of parental responsibilities and authorisation of adoption, with the consequence that the applicants' legal ties with the child are definitively severed, it is to be reiterated that "such measures should only be applied in exceptional circumstances and could only be justified if they were motivated by an overriding requirement pertaining to the child's best interests" (see, for example, *Johansen*, cited above, § 78, and *Aune*, cited above, § 66). It is in the very nature of adoption that no real prospects for rehabilitation or family reunification exist and that it is instead in the child's best interests that he or she be placed permanently in a new family (see *R. and H. v. the United Kingdom*, no. 35348/06, § 88, 31 May 2011).

...

(b) Application of those principles to the present case

...

220. The Court is fully conscious of the primordial interest of the child in the decision-making process. However, the process leading to the withdrawal of parental responsibilities and consent to adoption shows that the domestic authorities did not attempt to perform a genuine balancing exercise between the interests of the child and his biological family (see paragraphs 207 and 208 above), but focused on the child's interests instead of trying to combine both sets of interests, and moreover did not seriously contemplate any possibility of the child's reunification with his biological family. In this context, the Court, in particular, is not persuaded that the competent domestic authorities duly considered the potential significance of the fact that at the time when the first applicant applied to have the care order lifted or, in the alternative, to be granted extended contact rights she was going through substantial changes in her life: in the same summer and autumn as the impugned proceedings commenced she married and had a second child. In this regard, as the

City Court's decision was largely premised on an assessment of the first applicant's lack of capacity to provide care, the factual basis on which it relied in making that assessment appears to disclose several shortcomings in the decision-making process.

221. The Court notes that the decisions under consideration had been taken in a context where there had only been very limited contact between the first applicant and X. The Board, in its decision of 2 March 2009, and the High Court, in its judgment of 22 April 2010 (overturning the City Court's judgment of 19 August 2009), had relied on the consideration that it was most likely that the foster care arrangement would be a long-term one, and that X would grow up in the foster home (see paragraphs 31, 43 and 75 above). The High Court stated that contact sessions could thus serve as a means of maintaining contact between the mother and son, so that he would be familiar with his roots. The purpose was not to establish a relationship with a view to the child's future return to the care of his biological mother (*ibid.*). As regards the implementation of the contact arrangements, the Court also notes that these had not been particularly conducive to letting the first applicant freely bond with X, for example with regard to where the sessions had been held and who had been present. Although the contact sessions had often not worked well, it appears that little was done to try out alternative arrangements for implementing contact. In short, the Court considers that the sparse contact that had taken place between the applicants since X was taken into foster care had provided limited evidence from which to draw clear conclusions with respect to the first applicant's caring skills.

222. Furthermore, the Court regards it as significant that there were no updated expert reports since those that had been ordered during the previous proceedings between 2009 and 2010 relating to the taking into public care. Those were the report by psychologist B.S. and family therapist E.W.A, ordered by the child welfare services and concerning X's reactions to the contact sessions in the beginning of September 2009 (see paragraph 58 above), and the report by psychologist M.S., who had been appointed by the High Court on 15 November 2009 (see paragraph 61 above). The former dated back to 20 February 2010 and the latter to 3 March 2010 (see paragraphs 62 and 63 above respectively). When the City Court delivered its judgment on 22 February 2012, both reports were two years old. Indeed, alongside other witnesses such as family members, psychologists B.S. and M.S. also gave evidence during the hearing held by the City Court in 2012 (see paragraph 98 above). However, the two psychologists had not carried out any examinations since those prior to their reports dating back to early 2010 and only one

of the reports, the one by psychologist M.S., had been based on observations of the interplay between the applicants, and then only on two occasions (see paragraph 63 above).

223. The Court does not overlook the fact that the child welfare services had sought information from the first applicant concerning her new family that she apparently refused to provide (see paragraphs 85 and 115 above). At the same time it notes that counsel for the first applicant had expressly requested that a new expert assessment be made but that the High Court dismissed the request (see paragraphs 114 and 118 above). Nor had the City Court ordered a new expert examination *proprio motu* in the course of the proceedings before it. While it would generally be for the domestic authorities to decide whether expert reports were needed (see, for example, *Sommerfeld*, cited above, § 71), the Court considers that the lack of a fresh expert examination substantially limited the factual assessment of the first applicant's new situation and her caring skills at the material time. In those circumstances, contrary to what the City Court seems to suggest, it could not reasonably be held against her that she had failed to appreciate that repeated legal proceedings could be harmful for the child in the long run (see paragraphs 104 and 218 above).

224. In addition, from the City Court's reasoning it transpires that in assessing the first applicant's caring skills it had paid particular regard to X's special care needs, seen in the light of his vulnerability. However, whereas X's vulnerability had formed a central reason for the initial decision to place him in foster care (see, for instance, paragraphs 31 and 42 above), the City Court's judgment contained no information on how that vulnerability could have continued despite the fact that he had lived in foster care since the age of three weeks. It also contained barely any analysis of the nature of his vulnerability, beyond a brief description by experts that X was easily stressed and needed a lot of quiet, security and support, and stating his resistance to and resignation toward having contact with the first applicant, notably when faced with her emotional outbursts (see paragraphs 101 to 102 above). In the view of the Court, having regard to the seriousness of the interests at stake, it was incumbent on the competent authorities to assess X's vulnerability in more detail in the proceedings under review.

225. Against this background, taking particular account of the limited evidence that could be drawn from the contact sessions that had been implemented (see paragraph 221 above), in conjunction with the failure – notwithstanding the first applicant's new family situation – to order a fresh expert examination into her capacity to provide proper care and

the central importance of this factor in the City Court's assessment (see paragraphs 222-3 above) and also of the lack of reasoning with regard to X's continued vulnerability (see paragraph 224 above), the Court does not consider that the decision-making process leading to the impugned decision of 22 February 2012 was conducted so as to ensure that all views and interests of the applicants were duly taken into account. It is thus not satisfied that the said procedure was accompanied by safeguards that were commensurate with the gravity of the interference and the seriousness of the interests at stake."

Anbringender

F har supplerende anført navnlig, at barnets behov for kontinuitet og stabilitet ikke tilgodeses bedre ved en adoption end en anbringelse. Der var tale om en frivillig og meget vellykket anbringelse, og der er ingen holdepunkter for, at plejefamilien eller de biologiske forældre havde noget ønske om at bringe plejeforholdet til ophør.

Adoptionslovens § 32 a medfører, at barnets oprindelige plejefamilie ved afgørelsen om adoption ophørte med at fungere som plejefamilie, og at barnets tilknytning til denne plejefamilie også ophørte. Det indebærer, at domstolene er afskåret fra at vælge en opretholdelse af det tidligere plejeforhold. Forældrenes processuelle stilling og chance for at vinde retssagen bliver dermed væsentlig forringet. § 32 a afskærer derfor de biologiske forældre fra en fair og retfærdig rettergang, ligesom bestemmelsen ikke respekterer de biologiske forældres og barnets ret til familieliv.

Endvidere har de biologiske forældre siden barnets placering hos adoptivfamilien i midten af januar 2020 været afskåret fra samvær, da der ikke er truffet afgørelse herom i medfør af forældreansvarslovens § 20 a. Dette udgør en krænkelse af bl.a. Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

M har udover det, som F har anført, tilføjet, at hun blev gravid med barnet som meget ung og ikke har andre børn. Den foreliggende forældrekompetenceundersøgelse blev udarbejdet før barnets fødsel og dermed uden inddragelse af samspilsobservationer og de efterfølgende oplysninger om samværet. De helt særlige krav til sandsynliggørelsen af, at hun varigt er ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, er dermed ikke opfyldt.

Ankestyrelsen har supplerende anført navnlig, at begge biologiske forældre varigt er uden forældreevne, og at de ikke gennem samvær med barnet har udviklet eller vil kunne udvikle forældreevne.

Adoptionslovens § 32 a indebærer ikke en overtrædelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8, idet lovgiver med § 32 a har foretaget en afvejning af

hensynet til barnet over for de biologiske forældres interesser i overensstemmelse med praksis fra Menneskerettighedsdomstolen.

Samvær, der etableres efter forældreansvarslovens § 20 a, har til formål at give mulighed for, at barnet og de biologiske forældre fortsat vil kunne have en relation i det omfang, dette er bedst for barnet. Det har ikke til formål at udvikle de biologiske forældres forældreevne med henblik på at arbejde for en hjemgivelse af barnet. Det forhold, at der i den konkrete sag endnu ikke er truffet afgørelse om samvær, fører ikke til, at adoptionen eller den midlertidige placering af barnet er i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8, eller at der i øvrigt er grundlag for at ophæve Ankestyrelsens afgørelse. Fraværet af samvær under den midlertidige placering har ikke betydning for den vurdering, som domstolene skal foretage efter adoptionslovens § 9, stk. 3, jf. stk. 2, og det indebærer heller ikke en krænkelse af Menneskerettighedskonventionen.

B har tilsluttet sig det, som Ankestyrelsen har anført.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om der skal ske ophævelse af Ankestyrelsens afgørelse af 7. august 2019 om frigivelse til adoption af barnet, som dengang hed B, og dermed, om den adoption, som er gennemført efter landsrettens dom ved bevilling af 1. juli 2020, skal ophæves.

Efter adoptionslovens § 9, stk. 2, kan adoption i særlige tilfælde meddeles uden forældrenes samtykke, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det. Efter § 9, stk. 3, kan adoption efter stk. 2 meddeles, hvis betingelserne i servicelovens § 58, stk. 1, nr. 1 eller 2, for anbringelse uden for hjemmet er opfyldt, og det er sandsynliggjort, at forældrene varigt er ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være bedst for barnet. Som anført i Højesterets dom af 4. februar 2019 (UfR 2019.1565) kan det udledes af forarbejderne til § 9, stk. 3, at der skal være en høj grad af sandsynlighed for, at forældrene uanset støtteforanstaltninger ikke vil være i stand til at varetage omsorgen for barnet.

Højesteret tiltræder på baggrund af forældreevneundersøgelserne og sagens øvrige oplysninger, at der er en åbenbar risiko for, at barnets sundhed og udvikling vil lide alvorlig skade på grund af utilstrækkelig omsorg for og behandling af ham, hvis han ikke er anbragt uden for hjemmet, jf. servicelovens § 58, stk. 1, nr. 1. Endvidere tiltræder Højesteret på baggrund af prognosevurderingen i sagen, at der er en høj grad af sandsynlighed for, at M og F uanset støtteforanstaltninger varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet. Det tiltrædes også, at væsentlige hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst indebærer, at adoption er bedst for ham, idet alternativet til adoption

vil være, at han med høj grad af sandsynlighed vil skulle tilbringe hele sin barndom hos en professionel plejefamilie med den usikkerhed, dette indebærer, bl.a. med hensyn til, at plejeforholdet kan blive opsagt.

M og F har i et vist omfang haft samvær med barnet, efter at han i umiddelbar forlængelse af fødslen blev anbragt uden for hjemmet. Siden januar 2020 har der ikke været fastsat samvær, idet der endnu ikke er truffet afgørelse herom efter forældreansvarslovens § 20 a. Højesteret finder imidlertid ikke grundlag for at antage, at det forhold, at der ikke har været samvær i større omfang end anført, har betydning for vurderingen af, om M og F er eller vil blive i stand til at varetage omsorgen for barnet.

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at bortadoption uden forældrenes samtykke kan være forenelig med konventionen, men at dette forudsætter, at der er tale om helt særlige omstændigheder ("exceptional circumstances"), og at adoptionen er begrundet i tungtvejende hensyn til barnets bedste ("an overriding requirement pertaining to the child's best interests"). Højesteret finder efter det ovenfor anførte, at disse forudsætninger som udgangspunkt er opfyldt.

Den midlertidige placering af barnet hos de godkendte adoptanter den 16. januar 2020 er sket i medfør af adoptionslovens § 32 a. Ifølge forarbejderne er bestemmelsen begrundet i behovet for at skabe en tryk og stabil opvækst for børn, der adopteres uden samtykke, og undgå, at disse børn bliver fastholdt i en u hensigtsmæssig venteposition under domstolsbehandlingen af adoptionsager. Bestemmelsen medfører ikke nogen begrænsning af muligheden for ved en efterfølgende domstolsprøvelse at ophæve en afgørelse om adoption, hvis betingelserne for afgørelsen ikke er opfyldt. Højesteret finder derfor, at § 32 a er i overensstemmelse med Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og ikke rejser spørgsmål i forhold til konventionens artikel 6.

Som anført i Højesterets dom af 4. februar 2019 (UfR 2019.1565) følger det af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at spørgsmålet om kontakt mellem barnet og dets oprindelige slægt efter adoptionen kan indgå i proportionalitetsvurderingen ved afgørelsen af, om en adoption er forenelig med Menneskerettighedskonventionens artikel 8. Det må på den baggrund som anført i dommen i almindelighed kræves, at afgørelsen af, om der efter adoptionen skal være samvær eller anden kontakt mellem de biologiske forældre og barnet, træffes i så nær tidsmæssig tilknytning til adoptionen som muligt.

Dette er ikke sket i den foreliggende sag, hvor M den 9. januar 2020 ansøgte om samvær, og hvor det er oplyst, at Familieretten i X-by har berammet sagen om samvær til hovedforhandling den 21. april 2021. Højesteret finder imidlertid, at hensynet til barnet indebærer, at det ikke kan føre til ophævelse af adoptionen,

at der endnu ikke er truffet afgørelse efter forældreansvarslovens § 20 a om spørgsmålet om samvær.

Højesteret tiltræder herefter, at betingelserne for adoption uden samtykke efter adoptionslovens § 9, stk. 2 og 3, er opfyldt, og at adoptionen er forenelig med Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Højesteret stadfæster derfor landsrettens dom.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen part skal betale sagsomkostninger til nogen anden part eller til statskassen.